

Dejiny mesta Nové Zámky

Pravek a protohistorické obdobie

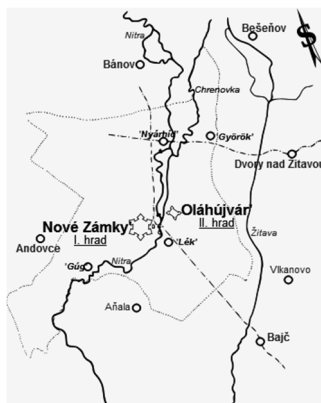

Oblasť mesta bola obývaná už v mladšej kamennej dobe. Na jeho území sa vyskytli archeologické nálezy keramiky železovského typu. Obyvatelia z tohto osídlenia sa zaoberali poľnohospodárstvom a chovom domácich zvierat. Počas archeologických výskumov boli nájdené aj hroby z bronzovej doby. Obyvatelia z doby bronzovej popol zosnulých ukladali do urien. V hrobách sa nachádzali okrem urien aj nálezy rôznych šperkov a náradia.

V oblasti niekdajšej usadlosti Nyárhíd boli nájdené predmety, pochádzajúce z lúpežníckych výprav. Vyskytli sa tu, okrem iných, aj archeologické nálezy vypaľovanej misovej keramiky červenej farby s reliéfnou figurálnou a rastlinnou výzdobou (terra sigillata).

V časti chotára obce Bajč-Ragoňa je výskyt nálezov z železnej doby, z 5-3. storočia pred Kristom. Ide o väčšinou žiarové skítsko-trákske hroby, v ktorých bolo uložených aj niekoľko železných predmetov a kotúčových keramik. Z 2. storočia pred Kristom pochádzali rímske náhrobné kamene, ktoré boli spolu s rímskymi značenými tehliami zabudované do mlyna Kleinových (mlyn bol v roku 1972 vyhodенý do vzduchu).

Stredovek - príchod Slovanov

Na dohľad od Nových Zámkov, v časti chotára obce Bajč - Medzi kanálmi sa nachádzala slovanská osada so slovanským pohrebiskom zo 6. storočia. Hrubé črepy ponúkajú svedectvo o tom, že do močiarov dnešného Bajča prišli Slovania už počas jednej z prvých kolonizačných vln. (Pútavo o tom píše Pavel Dvořák vo svojej knihe Stopy dávnej minulosti 3 – Zrod národa, 1. kapitola – Lovci histórie.)

V juhozápadnej časti mesta bol odhalený najväčší avarsko-slovanský cintorín zo 7.-9. storočia. Bolo tu nájdených spolu 528 hrobov, z ktorých je 12 jazdeckých. V hrobách sa nachádzali aj náhrdelníky, prstene, bronzové náušnice, keramika a zvieracie kosti. Osídlenie bolo pravdepodobne remeselnícko-obchodného charakteru a ležalo na trase historickej cesty Via Bohemica („Česká cesta“, neskôr Via Magna, „Veľká cesta“). Ďalší nález slovanského sídliska a pohrebiska na území mesta pochádza z obdobia Veľkej Moravy.

Nyárhíd, Lék, Gúg, Györök

V 10. storočí prišli na toto územie starí Maďari (nález staromaďarského pohrebiska), ktorí sa tu prvýkrát usadili až v 11.-13. storočí. Z 11. storočia pochádza aj nález slovanského pohrebiska. Z týchto skorých usadlostí sú odkryté štyri: Nyárhíd, Lék, Gúg, Györök (Ďorok).

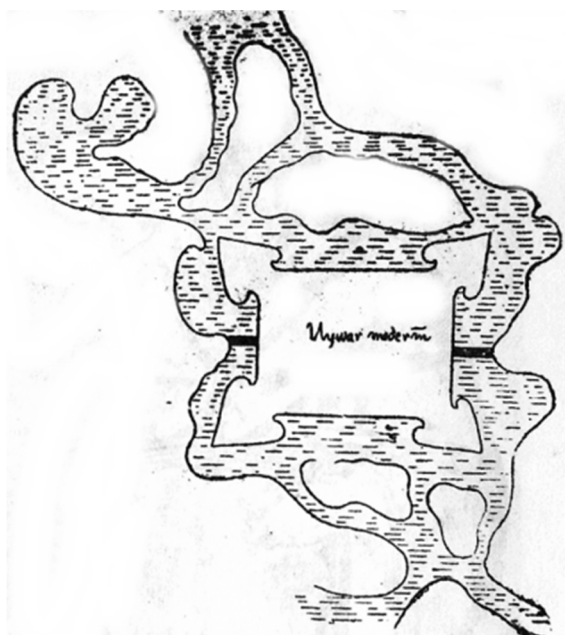
Počas stredoveku mesto ešte neexistovalo. Jeho dejiny sú preto totožné s dejinami uvedených štyroch osád, ktoré sa nachádzajú v jeho súčasných častiach. Osady boli pripojené k mestu až v roku 1691.

- **Obec Nyárhíd** (slov.: „letný most“ alebo „letomostie“) sa rozprestierala asi 3 km na sever od dnešného centra. Prvá písomná zmienka o obci sa datuje do roku 1183, kedy obec mala most na rieke Nitra, na ktorom vyberali mýto. Cez obec prechádzala cesta Via Magna, ktorá spájala Budín s Prahou. Druhá dôležitá cesta viedla na sever, do Prievidze. Nyárhíd bola kráľovská usadlosť do roku 1245, kedy Belo IV. daroval obec Kumánom, ktorí dostali viacero dedín na okolí. Pre problémy, ktoré mu spôsobili Kumáni, kráľ od nich obec v roku 1264 zobral a daroval ju premonštrátskemu kláštoru svätého Eustacha v Csútmonostori. V roku 1295 kláštor zamenil obec s Ostrihomom. Od tej doby bola obec majetkom ostrihomskej arcidiecézy.
- **Obec Lék** ležala na severne od križovatky komárňanskej a nesvadskej cesty, na ľavom brehu rieky Nitra. Obec patrila rodu Poznanovcov (Pázmán). V roku 1317 sa aj táto obec dostala do rúk ostrihomskeho arcibiskupa.
- **Obec Gúg** pravdepodobne dostala svoje meno od svojho zakladateľa. Gúg sa rozprestieral 2,5 km od dnešného centra na ľavej strane rieky Nitra, pri lese Berek. Obec sa po prvýkrát spomína v roku 1295, kedy ju kúpila ostrihomska kapitula od johanitov zo Stoličného Belehradu.
- **Obec Györök** (niekedy aj Gyorok) sa rozprestierala na brode medzi Dvorami nad Žitavou a Nyárhídom. Prvá zmienka o nej pochádza z roku 1247.

Založenie mesta a novozámocký hrad

Starší hrad (Oláhújvár)

Po bitke pri Moháči, ale najmä po dobytí Budína Turkami, sa stalo veľmi dôležitou úlohou vybudovanie hradov v pohraničných oblastiach území, ktoré neboli Turkami obsadené. Z dôvodu ochrany majetkov diecézy sa ostrihomský arcibiskup Pavol Várdai rozhodol, že dá vybudovať na ľavom brehu rieky Nitra pri obci Lék novú pevnosť. Výstavba pevnosti sa konala v rokoch 1545 – 1546. Pevnosť bola jednoduchým palisádovým hradom so štyrmi baštami. Už v čase dokončenia bola zastaraná, lebo sa jej drevené stĺpy rýchlo opotrebovali.

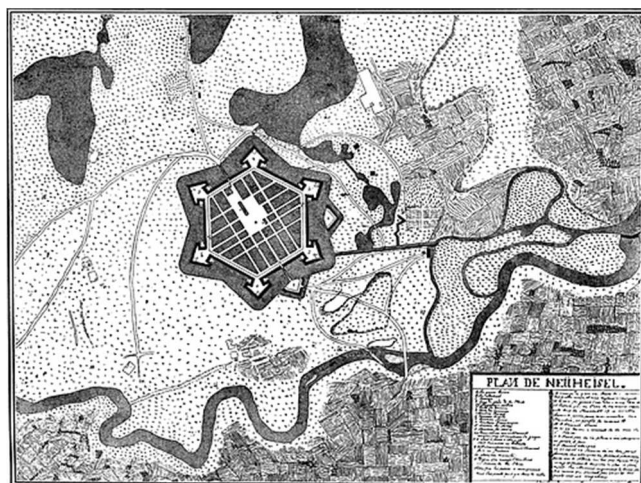

Druhá fáza vývoja hradu spadá do obdobia pôsobenia ostrihomského arcibiskupa Mikuláša Oláha (1493-1568). Mikuláš Oláh dal pôvodný palisádový hrad opevniť. Tento hrad pomenovali ako *Castrum Novum* (Nový hrad). A na rozlíšenie od neskoršieho hradu ho pomenovali aj ako Oláhújvár („Oláhov Nový Hrad“).

Novší hrad

Po Mikulášovi Oláhovi sa ostrihomským arcibiskupom stal Anton Verančič. Nakoľko pôvodný hrad vzhľadom na svoju zastaranosť a nepriaznivú polohu nevyhovoval, počas pôsobenia Antona Verančiča 7. júla 1571 sa viedenská Vojenská rada rozhodla, že v oblasti pravého brehu rieky Nitra vybuduje novú pevnosť.

Autormi projektu nového hradu boli talianski bratia, architekti, Ottavio a Giulio Baldigarovci (Baldigara). Hrad mal šesťuholníkový pôdorys so šiestimi baštami v jeho vrcholoch. Plán pevnosti zahŕňal v šesťuholníku mesto s pravouhlo orientovanými ulicami a centrálnym, obdĺžnikovým námestím. Stavba sa začala v roku 1573 a trvala do roku 1580. Viedol ju Fridrich Žerotín (po ňom sú pomenované dve zo šiestich bášť: Žerotínova a Fridrichova). Nové opevnenie *Novum Castellum* alebo *Castellum Novum* sa stalo po svojom dokončení najmodernejšou renesančnou pevnosťou svojej doby. Podobné hrady sa nachádzajú aj v iných častiach Európy. Patrí k nim chorvátsky Karlovac alebo dodnes existujúci holandský Naarden.

Každá z bášť nového opevnenia dostala svoje meno: **Žerotínova, Fridrichova, Česká, Forgáčova, Cisárska a Ernestova bašta.**

- **Žerotínova a Fridrichova bašta** dostalo meno podľa dozorca stavby,
- **Česká bašta** dostala meno podľa českých stavov, ktorí prispeli na stavbu pevnosti.
- **Forgáčova bašta** podľa Šimona Forgáča, hlavného kapitána Preddunajského vojenského obvodu,
- **Cisárska bašta** podľa uhorského kráľa a nemecko-rímskeho cisára Maximiliána.
- **Ernestova bašta** podľa arcivojvodu Ernesta, miestodržiteľa Uhorska,

Pevnosť mala dve brány: Viedenskú a Ostrihomskú. Pod hradom sa rozprestieral rozsiahly tunelový

systém. Hrad bol obklopený vodnou priekopou, do ktorej zaviedli vodu rieky Nitry.

Šimon Forgáč, ktorý sa tým stal kapitánom Nových Zámkov, prebral hrad od Fridricha Žerotína 2. októbra 1580. Palác hradného kapitána spolu s mestskými kúpeľmi stál v západnej časti Hlavného námestia. V poslednej štvrtine 16. storočia bol pri tomto paláci postavený reformovaný kostol. Tento kostol možno vidieť už aj na rytine z roku 1595. Bol to najväčší kostol pevnosti. Kalvíni v Nových Zámkoch mali dvoch farárov. V tomto meste trikrát sídlil kalvínsky biskup.

Budovy novozámockého farského kostola a za ňou stojacej farskej školy boli stavané v rokoch 1584 až 1585. Ostrihomský arcibiskup, kardinál Peter Pázmány, v snahe o potlačenie reformácie zavolať do mesta františkánskych mníchov a 24. mája 1631 vysvätil františkánsky kostol a kláštor. Okolo roku 1620 dal kardinál Pázmány postaviť na severnej strane Hlavného námestia jednoposchodový arcibiskupský palác. V 17. storočí postavili pri kalvínskom kostole budovu s kupolou, ktorá bola lýceom reformovanej cirkvi. V meste boli tri cintoríny, jeden bol hneď pri farskom kostole, vo vnútri hradu, ďalšie dva boli mimo hradu: pri aj dodnes existujúcej kaplnke Panny Márie (vybudovaná v roku 1700) a na mieste dnešnej kaplnky Svätej Trojice (vybudovaná v roku 1722).

Premenlivé časy – Nové Zámky pod rôznymi pánmi

Protiabsburské šľachtické povstania v XVII. st.

Počas Bočkajovho povstania arcivojvoda Matej uzatvoril tajnú dohodu so sedmohradským kniežaťom Štefanom Bočkajom. Rokujúce strany mali obavy, že by sa novozámocký hrad mohol dostať pod nadvládu Osmanskej ríše, preto sa dohodli, že cisár predá opevnenie Bočkajovi.

Po Viedenskom mieri dostal cisár Nové Zámky naspäť. V novembri 1606 pri uzavretí Žitavského mieru došlo medzi ním a Turkami k dvadsaťročnej mierovej dohode. Napriek tomu Nové Zámky predsa nežili v mieri. S obsadzovaním Horného Uhorska začal už v roku 1620 Gabriel Bethlen, ktorý dňa 16. júla 1621, po krátkom obliehaní dobyl aj Novozámocké opevnenie. Uhorské stavy sa proti nemu čoskoro postavili, a tak počas uzavretia Mikulovského mieru Bethlen svoju moc nad Novými Zámkami stratil.

Turecká nadvláda

Turci aj napriek mierovým dohodám podnikali vojenské výpravy na Pohroní a Považí. V auguste roku 1652 v bitke pri Veľkých Vozokanoch novozámocký hradný kapitán Adam Forgáč so svojim 1 300 členným vojskom, a s pomocou ľudí zo šiestnástich obcí Požitia zvitazil nad 4 000 člennou tureckou armádou. V boji padlo 48 kresťanov a 800 Turkov, padli aj štyria členovia rodu Esterházyovcov (Ladislav Esterházi, František Esterházi, Tomáš Esterházi a Gašpar Esterházi) a z tureckého sprievodu bolo oslobodených 150 zajatcov.

V roku 1663 začal veľkovezír Ahmed Köprülü novú výpravu proti kresťanom. K bojovému stretu Turkov s vojskom Adama Forgáča došlo 6. augusta pri Gbelciach. Dňa 4 augusta dvaja sluhovia priniesli Forgáčovi správu, že Turci sa prepravujú cez Dunaj cez pontonový most pri Pálanku (Komárno). Na severnej strane rieky bolo údajne 4-5 tisíc Turkov, no Dunaj sa rozvodnil a a Turci ostali odrezaní. Adam Forgáč zbral z posádky pevnosti 5 tisíc vojakov. Bol presvedčený, že vybojovať víťazstvo s tureckými vojskami bude jednoduché. Svojim rozhodnutím nebezpečne oslabil obranyschopnosť novozámockej pevnosti. Turci most v noci opravili a na severný breh sa do rána prepravilo cca 20-25 000 Turkov. Velili im Kose Ali paša, Gurdžu Mehmed paša a budínsky Sary Husein paša. Po prvom útoku skoro ráno Forgáčove vojsko preniklo do tureckého tábora, kde nakoniec zostalo z väčšej časti obkľúčené. Táto bitka sa skončila Forgáčovou porážkou.

Na pomoc pri obrane proti tureckým nájazdom boli do Nových Zámkov povolané posily z Komárna a z Rábu. K hradu sa turecké vojská dostali 8. augusta, 18. augusta sa začalo jeho obliehanie. Celé podhradie bolo pred obliehaním vypálené a zničené. Počas neho navždy zmizli dediny Lék, Gúg a Letomostie (Nyárhíd). Dňa 26. augusta dorazila k pevnosti tatárska jazda pod velením syna krymského chána Ahmeda Gyrea, spolu s ním dorazili i ukrajinskí kozáci. Dňa 27 augusta prišli zbory moldavského a valašského vojvodu, vazalov Osmanskej ríše. Celkový počet tureckých vojsk sa odhadoval na 100-120 tisíc mužov.

Tatárska jazda a kozáci boli pri obliehaní nepoužiteľní, preto tieto bojové jednotky dostali rozkaz pustošiť civilné zázemie. Dňa 2 septembra Tatári pri Hlohovci prebrodili Váh, rozdelili sa na dva prúdy, južný a severný. Južný prúd spustošil Záhorie až po Bratislavu, potom zmenil smer na severozápad a vyplienil južnú Moravu po Brno. Severný prúd vyplienil Považie po Čachtice a predmestie Trenčína. Cisárske vojsko pod vedením generála Montecuccolliho táborilo medzi Bernolákovom a Sencom. Chránilo tým prístupové cesty ku Bratislave a Viedni.

Tatári mali za úlohu zásobovať veľkým hladom trpiacu tureckú armádu. Nedostatky v zásobovaní nútili veľkovezíra Mehmeda Kôprulu aj za cenu ťažkých strát podnikáť priame útoky. V bojoch okrem iných padli i vysokí tureckí dôstojníci, bol to napríklad aga anatolských sipáhiov Samullah, či rumélijský mistodržiteľ Beyko Ali paša. Najväčšie tlaky pri obliehaní Nových Zámkov Turkami boli sústredené na Forgáčovu, Žerotínovu a Fridrichovu baštu.

Dňa 22. septembra sa po dvoch nešťastných výbuchoch steny Fridrichovej bašty zrútili a uhorské vojská boli 24. septembra prinútené s garanciou zachovania slobodného odchodu vzdať sa Turkom. Turecké vojská hrad obsadili 26. septembra. Na poludnie posádka za zvukov hudby s vejúcimi zástavami opustila pevnosť a pod ochranou tureckej jazdy odišla do Komárna.

V meste zostalo 300 hajdúchov, ktorí boli poturčení. Pád Nových Zámkov mal vážne dôsledky, nasledovala ho reťazová strata oblastí Nitry, Levíc, Hlohovca, Komjatíc, Novohradu, Drégelyu, Bujaka. Po obsadení bol zriadený Novozámocký ejálet (Eyalet Uyvar). Napriek tomu, že Nové Zámky boli pod tureckou nadvládou iba 22 rokov, Turci spôsobili hromadné škody na okolí.

Kostol svätého Vojtecha bol prestavaný na turecký minaret, reformovaný kostol zase na mešitu. Obrazy, sochy a ostatné cennosti katolíckeho kostola Turci vyhádzali a zničili. V tomto období mal Novozámocký ejálet dvoch miestodržiteľov: pašu Mehmeda Kurda a pašu Mehmeda Küčüka. Sídлом pašu bol arcibiskupský palác. Protestantské lýceum bolo aj naďalej využívané ako škola a čiastočne aj ako knižnica. Kláštor františkánov sa stal kasárňami tureckých vojakov a františkánsky kostol bol skladom potravín a pušného prachu.

Oslobodenie

V 80-tych rokoch 17. storočia sa Inocent XI. a nemecké stavy začali znepokojovať novou úspešnou tureckou výpravou v Uhorsku.

Preto prinútili cisára **Leopolda I.** aby ich z jeho územia vyhnal. Pod záštitou pápežskej stolice bola preto vytvorená Svätá Liga, do ktorej boli zapojené nemecké stavy, Benátska republika, Poľsko a neskôr aj Cárské Rusko, Bavorsko, Brandenburg a Sasko. Francúzsko, ktoré členom Svätej Ligy nebolo, pomohlo protitureckej koalícii útokom na Tunis.

Dňa 9. októbra 1683 sa uskutočnila druhá bitka pri Štúrove, ktorej výsledkom bola porážka Turkov a obsadenie mesta. Obsadením Štúrova bolo dosiahnuté prerušenie spojovacej línie medzi územím pod tureckou nadvládou a Novými Zámkami. Pevnosť, najsevernejší bod moci Osmanskej ríše, sa ocitla v izolácii. Po štvordnovom obliehaní, dňa 28. októbra kapitulovala turecká posádka v Ostrihome. V histórii 150 rokov sa ešte nestalo aby táto kľúčová pevnosť padla tak rýchlo. Veľkovezír Kara Mohamed dal veliteľa pevnosti pašu Ibrahima obesiť na bráne trhoviska v Budíne.

Spojenecké vojská sa dostali k Novým Zámkom 7. júla 1685. S obliehaním hradu začali Hannibal Heister a Aeneas Caprara pri ostrihomskej bráne. Vezír Ibrahim poslal posily Novozámockému ejáletu až v auguste, no vojská arcivojvodu Karola Lotrinského 16. augusta 1685 rozbili tieto posily ešte pred ich príchodom do Nových Zámkov. Hlavný a zároveň aj úspešný protiturecký útok začal 19. augusta 1685. 3 000 mužov v dvoch kolónach zaútočilo o 7 hod ráno na poškodené múry. Turci sa bránili, ale po dvoch hodinách vyvesili biele zástavy. Obliehajúci to nebrali na vedomie a pobili väčšinu z 5-tisícovej novozámockej posádky.

1691- pridelenie mestských práv

Novozámockú pevnosť vrátil Leopold I. Habsburský ostrihomskému arcibiskupstvu na čele s Jurajom Széchenyim v roku 1691. **Juraj Széchényi** udelil Novým Zámkom, s výnimkou podhradia, mestské práva 29. októbra 1691. Arcibiskup vyhnal z mesta protestantov, protestantský kostol bol zničený počas obliehania alebo po ňom. Mestská rada po oslobodení dostala miesto v bývalom reformovanom lýceu.

Podhradie s mestom zjednotil arcibiskup Imrich Esterházy. V liste mestských výsad boli 6. júna 1733 k mestu pripojené aj bývalé štyri stredoveké usadlosti (Letomostie - Nyárhíd, Lék, Ďorok - Györök a Gúg).

Kurucké obdobie

Začiatok kuruckého obdobia v Nových Zámkoch bol v roku 1704, kedy ich bez boja obsadili 16. novembra vojská budúceho hradného kapitána Jána Bottyána. V roku 1706 sa dlhšiu dobu zdržoval na hrade aj **František II. Rákoci**. Tu podpísal prímerie 20. mája 1706. Z tohto obdobia pochádza aj niekoľko vydaní kuruckých vojenských novín s názvom *Mercurius Veridicus* („Pravdovravný Merkúr“). V septembri 1708 Hannibal Heister začal ostreľovať hrad, ale dobyť sa mu to nepodarilo. S Novými Zámkami je spojený osud ďalšieho z kuruckých veliteľov, generála Ladislava Ocskaya. Potom ako tento kurucký veliteľ zradil a prestúpil na stranu cisára, ho Adam Jávorka, poručík novozámockého hradu, 3. januára 1710 chytil a zajal. Ocskay bol ešte v ten deň popravený na novozámockom hlavnom námestí. Na mieste popravy je dnes bronzová pamätná tabuľa, ktorá bola na námestí aj v rokoch 1929 a 1975, no z politických dôvodov boli obidva pamätníky odstránené.

Obliehanie Nových Zámkov začali Cisárske vojská 14. septembra 1710. Hrad bol týmito vojskami obsadený 23. septembra. Novozámocká pevnosť bola zbúraná na príkaz uhorského kráľa Karola III. v rokoch 1724 až 1725. Zrúcaním pevnosti sa skončila 150 ročná strategicko-historická úloha jedného z významných opevnení. Vodná priekopa okolo hradu bola odstránená až v roku 1822. Pôvodné usporiadanie šesťuholníkového pôdorysu hradu ako aj forma niektorých jej pôvodných bastiónov sú v Nových Zámkoch zreteľné dodnes.

Novodobý rozmach mesta po oslobodení od tureckej nadvlády

Od mája 1797 až do svojej smrti 15. januára 1813 bol farárom v Nových Zámkoch, ktorý stál na čele novozámockého dekanátu a bol správcom mestskej školy prvý kodifikátor slovenského jazyka, **Anton Bernolák**. Jeho socha je umiestnená na Hlavnom námestí. Anton Bernolák je pochovaný v kaplnke Svätej trojice, pri Bernolákovom parku, jeho meno nesie aj mestská knižnica a od roku 1992 aj cirkevná základná škola, ktorá sa nachádza v meste.

Právo používania mestského erbu potvrdil Novým Zámkom uhorský kráľ Ferdinand V. 1. februára 1843. Nové Zámky ako otvorené mesto sa nezúčastňovalo bojov v rokoch 1848-49, no cez mesto v tomto období viedla trasa viacerých vojenských oddielov. V roku 1848 bolo zrušené nevoľníctvo a mesto sa osamostatnilo od ostrihomského arcibiskupstva. Od tohto času na čele mesta stál primátor. V tomto roku bola založená v meste prvá sporiteľňa.

Pol'nohospodárstvo a priemysel

V 18. storočí boli Nové Zámky poľnohospodárskym mestom. Napriek tomu, že prvé pokusy sa objavili skôr, k rozmachu remeselnej výroby došlo až 19. storočí. Najstarší remeselný cech, cech garbiarov, bol založený v roku 1609. V roku 1872 boli cechy zrušené, vzniklo niekoľko priemyselných spolkov: krajčírsky, kováčsky, klobučnícky, obuvnícky. Okrem týchto priemyselných odvetví mal v meste významné postavenie aj tehlársky priemysel a obilné mlyny. Tehelňu založil v roku 1889 **Gašpar Kurtzweil**. Dnes sú po ňom pomenované rybníky, z

ktorých sa pôvodne ťažil íl. V tehelni boli vyrábané tehly so značkou **ADK** (Adler–Deutsch–Kurtzweil). Pôvodne vyrábali tehly značkou KG (Kurtzweil Gáspár Cserép- és Téglagyára, „Tehlová a škridlová fabrika Gašpara Kurtzweila“), pracovalo tu 30 zamestnaných, za rok vyrobili 1,5 milióna tehál. Prvý trinástkolesový, obilný mlyn v meste založil ešte Peter Pázmány. V 19. storočí nastala zmena v štruktúre poľnohospodárstva mesta. V jeho okolí sa začalo vo väčšej miere pestovať ovocie a hrozno. 1. mája 1900 začala výrobu Bánhegyiho fabrika na výrobu kožušín, ktorá od roku 1904 vyrábala aj obuv. Továreň na výrobu plynu začala výrobu v roku 1902, kým ľanová továreň v roku 1906.

Vzdelávanie, šport a zdravotníctvo

Flenger-intézet

Dôležitým priekopníkom v školstve mesta Nové Zámky bol **Michal Flenger** (1771-1825). Z jeho finančných darov bola založená v roku 1829 dievčenská škola, ktorá bola pomenovaná po ňom. Nižšie gymnázium bolo založené v roku 1842. Prvá materská škola v Nových Zámkoch bola otvorená v r. 1843 a bola dlhé roky jedinou v Nitrianskej župe. Novozámocký učiteľský ústav bol v r. 1854 presunutý do Ostrihomu. V r. 1861 ostrihomský arcibiskup Ján Simor založil v meste Simorov dievčenský ústav.

V roku 1907 vznikol **ESE** (Érsekújvári Sport Egylet = „Novozámocký športový spolok“). V roku 1911 bola postavená budova dnešného slovenského gymnázia.

V meste začiatkom 18. storočia vypukla morová epidémia, v roku 1831 cholera. Prvá lekáreň bola v meste otvorená v roku 1764.

V meste bola založená mestská nemocnica, xenodochia, ktorej úlohou nebolo liečenie, ale poskytovanie útulku chorým, starým a bezvládnym ľuďom. Mesto Nové Zámky nemalo dlho lekára. Ešte v roku 1803 chirurgické operácie vykonávali ľudoví felčiari. Najväčšiu zásluhu o získanie financií na výstavbu novozámockej nemocnice mal riaditeľ novozámockej sporiteľne **František Kapisztóry** (1818 - 1900). Stavba prvej nemocnice začala v roku 1894 a

odovzdaná bola 1. júna 1896. Jej prvým riaditeľom sa stal MUDr. Štefan Dohmann. Okrem jednej boli vtedy ošetrovatelkami prvej novozámockej nemocnice sestry rádu svätého Vincenta.

Obchod a doprava

Stanice Nové Zámky na Uherské centrální dráze v r. 1866

V roku 1816 pracovalo v meste 325 priemyselníkov a obchodníkov. Obchod držali v rukách najmä cudzí usadlíci (Židia, Srbi, Gréci, Taliani a Arméni). Židia sa mohli usadiť v meste od roku 1840. Od roku 1883 každý rok bol v meste pravidelne usporiadaný trh koní a dobytky. V roku 1850 bola otvorená železnica Nána-Prešporok. Bolo zároveň vytvorené vlakové spojenie medzi Viedňou a Pešťou a Nové Zámky sa na tejto trati stali jedným z dôležitých dopravných uzlov. V roku 1902 bola v meste založená poštová pobočka.

Cigánska štvrť „péro“

V roku 1782 sa usadili v meste Cigáni a založili rozľahlú cigánsku štvrť - tzv. péro, ktorá bolo zdemolované v 60. rokoch 20. storočia. Medzi rokmi 1856 až 1868 fungovala v meste aj cigánska škola.

Jazdecké kasárne

Od roku 1850 v meste sídlil jazdecký pluk. V roku 1893 boli v meste postavené jazdecké kasárne.

Milénium príchodu staromaďarských kmeňov

Milénium príchodu staromaďarských kmeňov do Panómskej panvy (1896) oslavovali úrady s oneskorením. Sochy Ľudovíta Kossutha a spisovateľa a básnika **Gergelya Czuczora** boli odhalené až v roku 1906. Obe sochy vytvoril sochár Ernest Székely. V roku 1906 na 200. výročie Rákociho povstania boli tieto sochy postavené na Hlavnom námestí, ktoré vtedy dostalo Kossuthove meno.

Pre mesto vytvoril debrecínsky sochár András Tóth tri ďalšie pamätné tabule: na priečelie Ľudovej Banky pamätnú tabuľu Jána Bottyána, na arcibiskupský palác pamätnú tabuľu Františka Rákociho (ktorý tu býval v roku 1703), na františkánskom kláštore pamätnú tabuľu Mikuláša Berčéniho (v ktorom býval v rokoch 1704-1708). Z týchto tabúľ zostala iba Berčéniho, ostatné boli odstránené po druhej svetovej vojne spolu so zbombardovanými budovami.

Socha Kossutha bola odstránená česko-slovenskou armádou v roku 1919, pôvodná socha Gergelya Czuczora sa stratila po roku 1945.

Dejiny mesta po I. sv. vojne do r. 1945

Udalosti po skončení I. svetovej vojny

Prvá svetová vojna vo väčšej miere mesto nepostihla, no koniec prvej svetovej vojny priniesol pre mesto ďalšiu vojnu. Príchodu Česko-slovenských vojsk predchádzala lupičská banda (Virágovská zbojnícka banda), ktorá bola podľa niektorých zdrojov najatá česko-slovenskou armádou aby vykradla mesto:

„ Prekvapujúcou epizódou bola Virágovská zbojnícka banda. Banda slúžila tomu cieľu, aby sa pred príchodom Čechov vlámala do jedného-druhého mesta, a tam ozbrojený puškami vyvolali paniku. Vyplašení obyvatelia sa potom

obrátili na českú armádu pre pomoc. A tak pripravili také zápisnice, že Čechov jednoznačne tak zavolali do miest aby tam pripravili poriadok. Tieto zápisnice sa potom dostali k hlavnej komisii antantu. “

- – **József Baranyai:** A vesztőhelytől az internálótáborig (Od šibenice k internačnému táboru)

Podľa iných zdrojov, nachádzajúcich sa v novozámockom archíve, nie je medzi touto bandou a česko-slovenským vojskom žiadna spojitosť. Jej členovia sa v meste pohybovali už prv, v rámci jednotiek domobrany, ktorá sa mala postaviť postupujúcej čs. armáde pri moste cez Váh pri Trnovci nad Váhom. Tieto jednotky sa však po krátkej konfrontácii rozutekali a sčasti neorganizovane vrátili do mesta, z ktorého pod rúškom tmy utiekol mešťanosta aj s obsahom mestského trezoru a pod ochranou mestskej polície, čím sa mesto stalo bezmocné proti plieneniu. Pred

čs. armádou unikala potom banda aj s vozmi naloženými lupom smerom na Komárno, kde na nich už boli pripravení a padla do pasce.

Dňa 3. júna 1919 mesto obsadila Maďarská červená armáda. V dňoch 19.-20. júna po protiútoky česko-slovenskej armády, v ktorom padol český veliteľ major Jiří Jelínek bolo mesto od červenej armády oslobodené. Armáda po obsadení mesta odstránila sochy Ľudovíta Kossutha a Gergelya Czuczora.

Stručné dejiny mesta v medzivojnovom období

- V roku 1920 bola v meste otvorená prvá slovenská trieda, v roku 1921 bolo zo štátneho gymnázia vytvorené reálne gymnázium, v roku 1924 bola na dnešnej ulici Gergelya Czuczora založená prvá štátna ľudová a občianska škola. V roku 1925 reálne gymnázium prebral od mesta československý štát. V školskom roku 1935/1936 bol už podiel slovenských žiakov v novozámockých školách v porovnaní so žiakmi maďarských tried vyšší.
- V roku 1921 Telovýchovná jednota Sokol začala s výstavbou Sokolovne. V roku 1922 bol pri Sokolovni postavený pamätník padlým legionárom.
- Od 1. januára 1923 boli Nové Zámky degradované na veľkú obec, no Mestské zastupiteľstvo v Nových Zámkoch zostalo. V tomto roku bola odhalená pamätná tabuľa pri hrobe Antona Bernoláka.
- V roku 1924 prisťahovali občania zo severných krajov Slovenska, pre ktorých bola postavená štvrť za Tromi mostami (pôvodne železničarska štvrť).

- Prvé autobusové spojenie v meste bolo zavedené v roku 1923. V medzivojnovom období bol postavený Obchodný dom Baťa (dňešný Zámčan). Hotely Blaha a Zlatý Lev boli naďalej v prevádzke.
- V roku 1928 bola do mesta zavedená elektrina. V tomto roku bola odhalená pamätná tabuľa na rodnom dome Jána Majzona. V roku 1931 Tomáš Baťa zo Zlína kúpil a rozšíril miestnu továreň na spracovanie koží. V roku 1932 založil novozámocké letisko. V tomto roku zavítal do Nových Zámkov aj maďarský spisovateľ Zsigmond Móricz. Manželka Zsigmonda Móricza, Mária Simonyiová, bola novozámockou rodáčkou.
- V roku 1933 bola v meste fabrika na výrobu korenín.
- V roku 1934 bol založený miestny odbor Matice slovenskej.
- 18. augusta 1935 s využitím niekoľkých kameňov z bývalej mestskej pevnosti postavený na ulici Gergelya Czuczora pamätník 250. výročia oslobodenia mesta od tureckej nadvlády.
- V roku 1936 bolo založené múzeum v hoteli Zlatý Lev.
- V roku 1937 na Bernolákovom námestí odhalili sochu Antona Bernoláka.
- V roku 1938, člen spolku československých šachistov, novozámocký učiteľ Emil Tatarik (1887-1957) v severnej časti mesta medzi dvomi ramenami rieky Nitra založil termálne mestské kúpalisko - Štrand.

Novozámocká cigánska kapela

Po roku 1900 sa Nové Zámky stali významnou železničnou križovatkou Slovenska. Bolo to po tom ako bola v roku 1900 daná do prevádzky železničná trať Nové Zámky - Šurany a v roku 1910 bolo odovzdané železničné spojenie medzi Novými Zámkami a Komáromom.

Pôvodná novozámocká železničná stanica bola v strede prízemná, po stranách dvojpodlažná budova, ktorá v 19. storočí patrila medzi veľkolepejšie stavby svojho druhu. Staničná reštaurácia s 24 hodinovou nepretržitou prevádzkou mala v roku 1919 šesťdesiat zamestnancov a bolo v nej k dispozícii vyše sto stravovacích miest.

Už od druhej polovice 18. storočia sa v meste usadzovali **cigánske rodiny**. Prvé písomné zmienky o rómskom etniku v meste pochádzajú z rokov 1775/76. V mestskej knihe je záznam z roku 1783, kde sú cigáni rozdelení do dvoch skupín: jednej, ktorú tvoria, tzv. „noví mestskí sedliaci“ a skupine trinástich rodín, zamestnaných ako strihačov oviec, ktoré prijalo Ostrihonské arcibiskupstvo v roku 1782 aby ich zachránilo pred popravou v súvislosti s Hontianskym procesom. Z iniciatívy Ostrihonského arcibiskupa vznikla v roku 1843 v meste cigánska ľudová škola, ktorá pôsobila do rokov 1865 až 1868.

Pracovným zaradením bolo rómske etnikum zamerané hlavne na kovárske práce (s príbuznými remeslami ako sú zámočníci, klinčiar, kotlári, flekovači kotlov, výrobcovia vrtákov), spracovaním hliny (tehly, váľky...). Samostatnou pracovnou skupinou, ktorá bola podmienená spôsobom života boli cigáni, ktorí sa zaoberali obchodovaním najmä s hydinou, vajíčkami, ovocím, zeleninou, s riadmi, železiarskym tovarom, ale aj so sviňami, či priekupníctvom s

koňmi. Rómovia vykupovali hlavne staré šaty, handry, kosti. Niektorí cigáni vypomáhali pri sezónnych poľnohospodárskych prácach, no koncom 19. storočia sa dominantnou pre cigánske etnikum stávala práca v robotníckych profesiách vo vznikajúcom priemysle.

Nie nevýznamnú skupinu cigánov tvorili hudobníci. V roku 1854 žilo v Nových Zámkoch rómskych 43 rodín s 218 príslušníkmi, z ktorých bolo 22 muzikantov. Koncom 19. storočia vo Viedni, či v Budapešti,

Londýne, Berlíne a Drážďanoch pôsobil pôvodom novozámocký **cigánsky primáš** Ľudovít Kolompár-Komlósi. Od polovice 19. storočia sa stalo zaujímavosťou železničnej stanice v Nových Zámkoch vyprevádzanie a víťanie vlakov cigánskou kapelou, ktorá najčastejšie hrávala „Rákocziho pochod“. Tento zvyk sa zachoval až do konca prvej svetovej vojny. Zvyk bol zakázaný iba počas Bachovho absolutizmu. Cigánsku hudbu na stanici zakázali potom po prvej svetovej vojne prichádzajúci českí úradníci. Táto tradícia bola ešte raz obnovená medzi rokmi 1938 - 1944, no po skončení II. svetovej vojny úplne zanikla.

O cigánskej kapele sa traduje niekoľko legend:

- Podľa jednej historky jeden ostrihomský kanonik novozámockého pôvodu pred začatím teológie veľmi rád dával hrať serenády. Vo svojej záveti svoj majetok odkázal novozámockým cigánskym muzikantom, ktorým dal za úlohu, aby sa na novozámockej stanici vždy privítali a lúčili s cestujúcimi.
- Podľa druhého príbehu, po poľovačkách v okolí Nových Zámkoch prišli páni do mesta oslavovať. Keďže mali radi cigánsku muziku, veľakrát si žiadali primáša. Tak sa stalo, že na jednej slávnosti hrala najznámejšia kapela obdobia pod vedením Ľudovíta Komlósa Kolompára. Jeden pán však chcel, aby ho Cigáni odprevadili až k vlaku. Preto mu Cigáni šli hrať až do jeho odchodu. Keďže sa táto hudba páčila aj ostatným cestujúcim, hádzali Cigánom peniaze. Pán preto povedal primášovi Gabrielovi Ľudovítovi Ugronovi: „Toto môžete spraviť aj nabudúce.“ Od toho času štyrikrát denne hrali cigánski muzikanti na novozámockej stanici.
- Podľa tretej legendy raz známy africký cestovateľ Samuel Teleki, keď sa raz vracal domov vlakom cez Nové Zámky začul cigánsku muziku. Pozrel z okna a uvidel Cigánov, ktorí hrali v reštaurácii. Potešil sa, že po dlhých rokoch strávených v cudzine konečne počuje domáce melódie, a rozhodol sa, že založí nadáciu, z peňazí ktorej určitú sumu dostala kapela, ktorá neskôr vítala cestujúcich.
- O novozámockých muzikantoch šli aj ďalšie chýry: Keď cestoval cez mesto perzský šach, začul ako na jeho počesť zahrali perzskú hymnu. Podľa inej legendy **kráľovná Sissi** počas cesty cez Nové Zámky, bola tiež veľmi dojatá cigánskou muzikou.

Okupácia po prvej viedenskej arbitráži a II. svetová vojna

V roku 1938 Nové Zámky boli štvrtým najväčším mestom Slovenska po Bratislave, Košiciach a Trnave. Na základe Prvej viedenskej arbitráži, ktorá bola dôsledkom Mníchovskej dohody vynútenej Hitlerom, boli Nové Zámky pripojené k Maďarsku. Nasledoval nútený odchod časti slovenského obyvateľstva. A aj miestni Maďari boli na rozhodujúcich pozíciách v štátnej správe nahradení úradníkmi z Anya-Országu. Prichádzajúci maďarskí vojaci zničili pamätník legionárov. Dňa 30. apríla 1939 prišiel do Nových

Zámkov zlatý vlak, ktorý priniesol svätú Pravicu (pravú ruku svätého Štefana). 15. júla 1939 sa Nové Zámky stali župným mestom. Reformovaný kostol v Nových Zámkoch bol postavený v roku 1942. Opravený bol v roku 1957. Miestne gymnázium dostalo späť svoj pôvodný názov - Gymnázium Petra Pázmánya.

V školách sa zaviedla maďarizácia. Vo viacerých obciach v okolí Nových Zámkov sa násilne potláčali národné prejavy slovenského obyvateľstva, v niektorých prípadoch došlo i k usmrteniu civilného obyvateľstva (Šurany, obec Čechy...)

V dňoch 12. a 15. júna 1944 12. júna 1944 boli z Nových Zámkov vypravené dva deportačné vlaky, ktoré odviezli novozámockých Židov do vyhladzovacieho tábora Auschwitz. Z Nových Zámkov boli deportovaní aj Židia z blízkych okolitých obcí ako aj Židia z geta v Senci, ktorí boli pre tento účel najprv prevezení do Nových Zámkov holokaust. Zo 4 800 deportovaných Židov v koncentračnom tábore Osvienčim zomrelo 4 386.

Najbombardovanejšie slovenské mesto

Nové Zámky boli počas II. svetovej vojny najviac bombardovaným slovenským mestom. V tomto období jeho obyvateľstvo zažilo tri veľké bombardovania anglo-americkými leteckými silami.

Dva nálety boli na jeseň roku 1944, v dňoch 7. a 14. októbra. Pri druhom z nich bola kobercovým bombardovaním zničená celá prístaničná oblasť a železničná kolónia mesta. Na území rušňového depa bolo napočítaných 364 bombových kráterov, bolo zničených 40 rušňov s 1 370 naloženými vagónmi. Zachovala sa iba vodárenská veža.

Najtragickejšie bolo tretie bombardovanie 14. marca 1945 (dva týždne pred oslobodením mesta), keď anglo-americké letectvo zhodilo na mesto 700 bômb. Z pôvodných 3 394 domov bolo zničených 2 023. Väčšina historických stavieb mesta sa zničila počas bombardovaní alebo boli odstránené po oslobodení: radnica, hotel Zlatý lev, bývalá budova sídla hradného kapitána, arcibiskupský palác - bývalé sídlo tureckých pašov a Františka Rákocziho II, synagóga z roku 1858, majestátna budova židovskej meštianskej školy na Žerotínovom námestí. Zo zničeného historického námestia zostali iba dva kostoly a bývalý Františkánsky kláštor. Pri nálete zahynulo 4 000 ľudí a 6 000 ľudí zostalo bez prístrešia. Devastácia historických častí a obytných zón mesta bombardovaním natrvalo poznačila jeho architektonický ráz. Trosky a ruiny po bombardovaniach boli odstraňované ešte aj v roku 1946.

Hoci by sa arcibiskupský palác dal zachrániť, magistrát rozhodol o jeho zbúraní. Takisto ako v prípade impozantnej neologickej synagógy kde sa veže zachovali, loď bola poškodená, celý objekt dali zbúrať.

Obdobie okupácie a druhej svetovej vojny bolo v Nových Zámkoch

ukončené prechodom 2. ukrajinského frontu dňa 29. marca 1945.

Norimberský proces vyhlásil Mníchovskú dohodu vrátane je súčasťou (Viedenská arbitráž) za neplanú.

Povojnové obdobie, časy socializmu a demokracia

Po oslobodení mesta bola zrušená maďarská správa a bol vytvorený Samosprávny výbor, ktorý bol zložený z členov vymenovaných Národnou radou. Od 24. apríla 1945 bol v meste ustanovený Okresný národný výbor. Slovenské obyvateľstvo vo voľbách hlasovalo nasledovne: 50% dostala Demokratická strana, 40% Komunistická strana, 8% Strana práce a 2% Strana slobody.

Ako reakcia na okupáciu ČSR bol prijatý dekrét prezidenta republiky o národnej správe majetku Nemcov, Maďarov, zradcov a kolaborantov a o neplatnosti niektorých majetkoprávných konaní z doby okupácie (z 19. mája 1945)

Následne na základe dohôd došlo medzi Maďarskom a Slovenskom k recipročnej výmene obyvateľstva. V roku 1946 bola vytvorená

Oblasťná úradovňa Osídľovacieho úradu v Nových Zámkoch, ktorá spravovala vtedajší Novozámocký, Starodňalský (dnes Hurbanovo) a Vráblovský okres. Z týchto území bolo do Maďarska vysídlených 252 rodín. Na ich miesto prišlo 244 rodín (1 500 ľudí) z Békešskej Čaby.

Kým vysídlení obyvatelia boli väčšinou rímskokatolíci, prichádzajúci boli evanjelici. Pri takýchto pomeroch paralelne prebehla aj reslovakizácia. Preto podporovali, aby zostávajúci obyvatelia sa priznali k slovenskému pôvodu a vyhli sa tak platnosti dekrétov. Ak niekto spadal pod platné dekréty bol presídlený do Čiech (väčšinou do bývalých sudetských krajov). Po niekoľkých rokoch im bolo umožnené sa vrátiť. Časť presídlencov zostala v Čechách.

Vo februári 1948. nastal rozkol vo vláde, Demokratická strana posilnila svoje kresťansko-demokratické zázemie, kým sociálni demokrati posilnili svoje spojenectvo s komunistami. Bola vymenovaná nová komunistická vláda. Aj v Nových Zámkoch bola vytvorená Okresná akčná komisia, ktorá 28. februára zorganizovala pochod. Komunistická strana onedlho zakázala všetky ostatné strany. Reslovakizácia, vysídlenie a nútené práce boli onedlho zrušené pre maďarské obyvateľstvo. Ale začala sa kolektivizácia, poštátňenie majetkov, prenasledovanie cirkví, deportácie politicky nespoľahlivých ľudí.

V roku 1948 jednu z najväčších firiem na južnom Slovensku Baťovu továreň poštátnili. Onedlho továreň prestavali a urobili z nej elektrotechnickú firmu Elektrosvit. V meste boli založené nové podniky, medzi nimi mliekareň Milex, Vunar, Slovlik a elektrotechnická spoločnosť Tesla. Bol postavený nový most, obnovená železničarska štvrť, ktorá bola počas vojny celkom zbombardovaná. Hospodársky rast bol nepretržitý až do 60-tych rokov, potom sa spomalil.

Do udalostí v roku 1968 sa miestni obyvatelia zapojili šírením letákov Socializmus s ľudskou tvárou. 20. augusta 1968 krajiny Varšavskej zmluvy obsadili Česko-Slovensko.

Začala sa normalizácia. Pre túto dobu bola charakteristická sídlisková výstavba. V roku 1971 začali stavať obchodný dom Jednota, stavba sa dokončila v roku 1976.

V roku 1989 sa konalo na Hlavnom námestí zhromaždenie, na ktorom sa zúčastnili aj členovia strany Verejnosť proti násiliu.

V júni 1990. sa aj v Nových Zámkoch vytvorila miestna samospráva. 1. januára 1993 sa Česko-Slovensko rozpadlo, mesto sa stalo súčasťou Slovenskej republiky. V roku 1996 mesto navštívil prezident republiky.

Na Hlavnom námestí znovu postavili sochu svätej Trojice, mnohí z prenasledovaných boli rehabilitovaní. Bol postavený pamätník deportovaných Židov a na 50. výročie ukončenia druhej svetovej vojny. Postavili nový kultúrny dom, mestskú tržnicu, a športovú halu Milénium.

Územné usporiadanie

Od svojho založenia patrili Nové Zámky do Nitrianskej stolice. V roku 1872 bola Nitrianska župa rozdelená na 12 slúžnovských okresov, z ktorých jeden bol novozámocký, so sídlom v Šuranoch.

30. novembra 1908 sa Nové Zámky stali centrom okresu. Medzi rokmi 1918 až 1922 a v prvom Česko-Slovensku, zostalo staré usporiadanie žúp. Medzi rokmi 1922 až 1938 bolo mesto naďalej centrom okresu, začleneného do novovytvoreného Nitrianskeho kraja.

Od prvej viedenskej arbitráži (1938) až do oslobodenia (1945) bolo mesto okupované Maďarskom. Mesto Nové Zámky sa oficiálne stalo mestom so župnými právami v období od 15. júna 1939 do roku 1945.

Po roku 1945 až do územnosprávnej reformy v roku 1960 boli Nové Zámky opäť súčasťou Nitrianskeho kraja a centrom novozámockého okresu. V roku 1960 bol do okresu začlenený aj bývalý Parkanský okres (Okres Štúrovo), staré územnosprávne členenie krajov bolo zrušené a mesto aj okres boli začlenené do Západoslovenského kraja.

Od roku 1998 sa okres Nové Zámky stal opäť súčasťou Nitrianskeho samosprávneho kraja.

Katastrálne usporiadanie

Mesto Nové Zámky je v súčasnosti v Nitrianskom samosprávnom kraji centrom Novozámockého obvodu. Výmera jeho katastra je 7 257 ha.

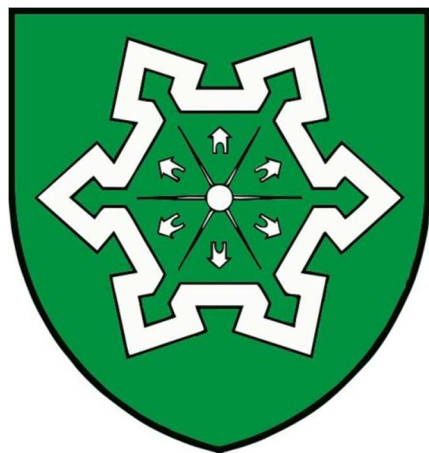
Obyvateľstvo

Historický, demografický vývoj obyvateľstva Nových Zámkov:

Rok	Počet obyvateľov	Rok	Počet obyvateľov
1694	1200	1880	10 584
1713	1525	1890	11 299
1731	2970	1900	13 204
1755	3873	1910	16 228
1779	4671	1940	23 306
1787	5167	1945	13 400
1811	5493	1946	18 710
1821	5957	1950	20 031
1830	6904	1961	22 041
1851	6936	1965	23 457
1857	7622	1991	42 923
1869	9483	2001	42 262

Symboly mesta

Mestský erb

Erbovým vyobrazením mesta Nové Zámky je v zelenom štíte strieborná, v pôdoryse zobrazená hviezdicovitá protiturecká pevnosť. Tvorcovia erbu niekdajšie opevnenie zobrazili v našej heraldickej tvorbe celkom ojedinelým spôsobom, a to v pôdoryse s typickými šiestimi predsunutými baštami trojuholníkového tvaru. V strede pevnosti je symbolizované kruhové námestie, z ktorého sa rozbieha šesť ulíc smerujúcich do stredov bášť.

Erbovou listinou zo 16. februára 1843 Ferdinand V. potvrdil mestu používanie tohto erbu. Do miniatúry spomenutej listiny sa však dostali už aj niektoré úpadkové, neheraldické prvky (prvky klasicizmu: na zelenom poli je červené opevnenie).

Mesto obnovilo používanie svojho pôvodného, heraldicky jedinečného erbu pred vyše 300 rokov 11. decembra 1979. Keďže obsah novozámockého erbu pochádza z obdobia protitureckých vojen, zobrazuje protitureckú pevnosť, vloženie tohto motívu do rannogotického štítu (13.-14. storočie) by bolo anachronizmom. Heraldicky najčistejšie je umiestniť ho do v spodnej časti zaobleného (neskorogotického) štítu, ktorý plní funkciu univerzálneho heraldického štítu, nakoľko bol používaný v období najväčšieho rozkvetu heraldiky.

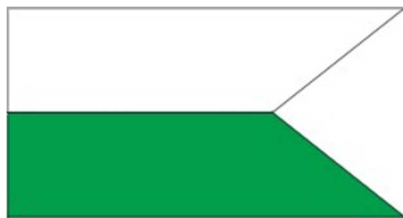
Pečať mesta Nové Zámky

Mestskú pečať tvorí erb s kruhopisom: Mesto Nové Zámky.

Pečatidlo pečate uschováva primátor.

Mestská vlajka

Vlajka mesta je zložená z dvoch vodoravných pruhov, zeleného a strieborného priečne delená v pomere 1 : 1 (opačne položené farby má vlajka Nového Mesta nad Váhom). Horná polovica je strieborná (možno nahradiť bielou), dolná polovica je zelená. Podobne ako ostatné vlajky miest na Slovensku, i ona je ukončená tzv. lastovičím chvostom (rozmery sú 2 : 3).

Vlajka mesta je zložená zo zeleného a bieleho pruhu, ukončená tzv. lastovičím chvostom. Erbovou listinou zo dňa 16. februára 1843 Ferdinand V. potvrdil mestu používanie erbu. Žiaľ, históriu mesta potvrdzuje len málo pamiatok, pretože väčšina bola zničená už v bojoch a zvyšok počas trojnásobného bombardovania v r. 1944-1945. Cenné dokumenty o osídlení a vývoji mesta poskytujú expozície vlastivedného múzea.

Nové Zámky – Fotoalbum

www.novezamkyfotoalbum.sk

Nové Zámky - Érsekújvár Google+

<http://bit.ly/NZGplus>

Eldorado Theme ART

<http://bit.ly/EldoradoGplus>